

17.6.2004

2253/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

**EDUNVALVONNASSA OLEVAN HENKILÖN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS JA
LAILLISUUSVALVOJALLE ANNETUSSA SELVITYKSESSÄ KÄYTETYN
ILMAISUN ASIANMUKAISUUS**

1

KANTELU

A pyysi eduskunnan oikeusasiamiehelle 23.9.2002 osoittamassaan kirjeessä oikeusasiamiestä tutkimaan muun muassa, oliko B:n kaupungin yleinen edunvalvoja toiminut vastoin päämiehen oikeutta päättää omaisuudestaan sekä laiminlyönyt edunvalvojalle kuuluvia tehtäviä.

A muun muassa kertoi äitinsä halunneen antaa kolmelle lapselleen ennakkoperintöä, mutta edunvalvoja ei ollut suostunut siirtämään päämiehensä tilille pyydettyä summaa. Lisäksi A kertoi ongelmia ilmenneen muun muassa erinäisten käytännön toimenpiteiden hoitamisessa.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Edunvalvojan toimivallasta ja päämiehen itsemääräämisoikeudesta

3.1.1

Päämiehen tahdosta ja sen selvittämisestä

Kantelussa tarkoitettussa tapauksessa edunvalvonta oli lievintä muotoa, eli päämiehelle oli määrätty rinnakkainen, tukeva edunvalvoja ilman, että hänen toimintakelpoisuuttaan olisi missään suhteessa tuomioistuimen päätöksellä rajoitettu. Edunvalvojan oli määrännyt maistraatti, mikä merkitsee, että päämies oli ymmärtänyt asian merkityksen ja itse pyytänyt edunvalvojan määräämistä. Tällainen menettely on mahdollinen vain silloin, kun maistraatti on vakuuttunut siitä, että hakemus perustuu päämiehen omaan vakaaseen tahtoon.

Holhoustoimesta annetun lain 14 §:n mukaan edunvalvojan määrääminen ei estä päämiestä itse vallitsemaasta omaisuuttaan tai tekemästä oikeustoimia, jollei laissa toisin säädetä. Edunvalvojalla on tällöin sama kelpoisuus kuin päämiehelläkin toimia tämän taloudellisissa asioissa. Kyseisen päämiehen

asemaa koskevan säännöksen perusteluissa (HE 146/1998 vp, s. 34) ei ole otettu kantaa nyt esillä olevan kaltaiseen ongelmaan, jossa päämies ei käytännössä voi toteuttaa tahtoaan edunvalvojan kieltäytyttyä pyydetyistä toimenpiteistä, vaan niissä on keskitytty lähinnä edunvalvojan ja päämiehen tekemien keskenään ristiriitaisten oikeustoimien selvittelyssä noudatettaviin periaatteisiin.

Nyt oli ollut kyse ennakkoperinnön antamisesta. Päämies ei ollut kantelun mukaan voinut toteuttaa tahtoaan käytännössä sen vuoksi, että edunvalvoja ei ollut suostunut siirtämään päämiehensä käyttöön hänen pyytämäänsä rahasummaa.

Edunvalvojana toiminut C oli perustellut menettelyään yhtäältä lahjoituskiellolla ja toisaalta sillä, ettei hän ollut vakuuttunut päämiehensä tahdonmuodostuksen aitoudesta. C:n mukaan päämiehen itsensä esittämän ja haluaman tahdon muodostaminen ilman ulkopuolisia vaikutteita ja aidosti oli horjutettu. Tämän johtopäätöksen C oli tehnyt sen perusteella, että A oli toistuvasti lähestynyt häntä pyytäen rahojen jakamista ennakkoperintönä. Myös päämies itse oli ollut edunvalvojaan asian johdosta yhteydessä.

Holhoustoimesta annetun lain 32 §:n 1 momentin mukaan edunvalvoja ei saa lahjoittaa päämiehensä omaisuutta. Lahjoituskielto on edunvalvojan näkökulmasta ehdoton. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että lahjoituskielto estää myös ennakkoperinnön antamisen päämiehen puolesta (ks. Helin, Markku: Edunvalvojan päätösvallan rajoista. Lakimies 6-7/2001, s. 1079).

Nyt on kyse siitä, miten edunvalvojan ylipäätään tulisi menetellä tilanteessa, jossa hänelle herää epäily epäasiallisesta päämiehen tahtoon vaikuttamisesta. Kuinka edunvalvojan tulee selvittää, onko päämiehen tahtoon vaikuttettu? Voiko hän epäilyksen herättyä pelkästään kieltäytyä päämiehen tahtomasta toimenpiteestä eli siirtämästä rahaa päämiehen tilille? Mitä päämies itse voisi tällaisissa tilanteissa tehdä tahtonsa toteuttaakseen? Onko hänen nostettava edunvalvojaa vastaan kanne omaisuuden palauttamiseksi vallintaansa vai onko hänen haettava edunvalvonnan lakkauttamista? Voiko hän itse hakea maistraatilta lupaa puheena olevan oikeustoimen tekemiseen?

Puheena olevassa asiassa maistraatti oli sitä mieltä, että lupaa ei voida myöntää, koska kyseessä ei ehdottomasta lahjoituskiellosta johtuen ole luvanvarainen oikeustoimi. Hallinto-oikeus puolestaan katsoi, että henkilö, jolla on edunvalvoja, ei voi itse hakea lupaa.

Nyt käytettävissä olevien tietojen ja viranomaispäätösten perusteella tilanne oli siten seuraava:

- * päämies olisi periaatteessa ollut kelpoinen antamaan ennakkoperinnön mutta hän ei voinut sitä tosiasiallisesti tehdä, koska edunvalvoja ei antanut pyydettyä rahasummaa eivätkä päämiehen muut käytettävissä olevat varat siihen riittäneet
- * edunvalvoja ei olisi voinut saada lupaa ennakkoperinnän antamiseen ehdottoman lahjoituskiellon vuoksi

* päämies ei itse voinut hakea lupaa, koska hänellä oli edunvalvoja.

Edellä tarkoitetusta hallinto-oikeuden päätöksestä on valitettu edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Koska asia on sieltä puhelimitse 17.6.2004 saadun tiedon mukaan tältä osin edelleen vireillä, voin arvioida vain sitä, onko C menetellyt velvollisuuksiensa vastaisesti.

Oikeuskirjallisuudessa on pidetty ongelmallisena tilannetta, jossa oikeustoimikelpoinen päämies haluaisi lahjoittaa varojaan, mutta käytännössä kaikki hänen varansa ovat pankkitilillä, jonka käyttöoikeus on ainoastaan edunvalvojalla. Oikeustoimikelpoisen päämiehen oikeutta tehdä lahjoituksia ei nimittäin ole rajoitettu vajaanvaltaisen päämiehen tavoin lahjoihin, jotka ovat olosuhteisiin nähden tavanomaisia ja taloudelliselta merkitykseltään vähäisiä (ks. Heikkinen – Heusala – Mäkelä – Nuotio: Holhouslii, 2003, s. 93).

Edelleen on katsottu, että oikeustoimikelpoisen päämiehen oman lahjoitustahdon ja edunvalvojalla olevan päämiehen tilin käyttöoikeuden välisen ristiriidan tulisi ratketa ensiksi mainitun eduksi. Näin ollen edunvalvojan olisi lähtökohtaisesti annettava asian ymmärtävälle päämiehelle varat lahjoituksen tekemistä varten huomioiden kuitenkin se, että päämiehellä tulee olla varoja myös elämiseensä ja muihin tarpeisiinsa (emt.).

Vaikka henkilö, joka ei ole edunvalvonnassa tai jolle on määrätty ainoastaan rinnakkainen edunvalvoja päämiehen toimintakelpoisuutta millään tavalla rajoittamatta, voisi lähtökohtaisesti kenenkään estämättä tehdä myös itselleen vahingollisia oikeustoimia, päämiestä tukeva rinnakkainen edunvalvoja sen sijaan on velvollinen selvittämään, onko päämies ymmärtänyt asian ja varmistumaan siitä, ettei päämiehen tahdonmuodostukseen ole tältä osin vaikutettu asiattomasti. Tämä siten käytännössä rajoittaa päämiehen täydellistä itsemääräämisoikeutta, kuten edunvalvonnan alkaminen yleensäkin - myös lievimmässä muodossaan.

C on kertonut keskustelleensa useaan otteeseen ennakkoperintöasiasta päämiehensä kanssa. Vastausta vaille kuitenkin mielestäni jää, oliko C nimenomaisesti tiedustellut päämieheltään, oliko tätä painostettu tai kokiko tämä mahdollisesti tulleen painostetuksi jollakin tavalla. Käytettävissäni olleen aineiston perusteella C:n johtopäätös oli nähdäkseni perustunut vain A:n ja päämiehen omiin yhteydenottoihin.

Totean kuitenkin, että ei ole olemassa oikeusohjetta sen varalle, kuinka nyt puheena olevaa tahtoa käytännössä tulisi selvittää. Edunvalvoja joutuu käyttämään harkintavaltaansa. Oikeusasiamiehen on kirjallisessa kantelumenettelyssä hyvin vaikea ryhtyä arvioimaan päämiehen ymmärryskykyä tai sitä, oliko hänen tahdonmuodostukseensa ehkä vaikutettu C:n tarkoittamalla tavalla. Edunvalvoja joutuu arvioimaan päämiehensä tahdon ja mielipiteen merkityksen päämiehen kokonaistilanteen kannalta. Tähän hänellä on asiaa jälkikäteen tarkastelemaan verrattuna olennaisesti paremmat mahdollisuudet siitä syystä, että hän voi olla päämiehensä kanssa henkilökohtaisesti tekemisissä ja

keskustella asioista tämän kanssa. Tähän edunvalvojalla on velvollisuus suoraan holhoustoimilain perusteella.

Edunvalvoja joutuu toiminnassaan punnitsemaan erilaisia toimintaperiaatteita, joiden yhteensovittaminen ei välttämättä ole helppoa käytännössä. Kyseeseen tulevat ainakin päämiehen itsemääräämisoikeuden eli hänen näkemystensä ja toiveidensa kunnioittaminen, päämiehen suojaaminen ja päämiehen edun toteuttaminen eli esimerkiksi omaisuuden hoitaminen objektiivisesti tarkastellen rationaalisella tavalla.

Totean myös, että vaikka holhoustoimilain 43 §:ssä on edunvalvojalle säädetty pääsäännöksi velvollisuus tiedustella päämiehen mielipidettä ennen kuin edunvalvoja tekee päätöksen tehtäviinsä kuuluvassa asiassa, päämiehen tahto tai mielipide ei kuitenkaan välttämättä ole edunvalvojaa sitova (näin esim. Helin, Markku: Edunvalvojan päätösvallan rajoista. Lakimies 6-7/2001, s. 1072). Edunvalvojan näkökulmasta on vielä otettava huomioon, että hän voi joutua vahingonkorvausvastuuseen, jos hän hoitaa päämiehen omaisuutta huolimattomasti.

Edellä todetun perusteella johtopäätökseni on, että C:n ei voida osoittaa menetelleen lainvastaisesti tai käyttäneen harkintavaltaansa toimenpiteitani edellyttävällä tavalla väärin.

3.1.2

Olisiko edunvalvojan tullut hakea päämiehensä toimintakelpoisuuden rajoittamista?

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että usein päämiehen passiivisuus ja tosiasiallinen kykenemättömyys taloudellisten asioiden hoitoon aiheuttavat sen, että pelkän edunvalvojan määräyksen varassa olevan päämiehen asema käytännössä rinnastuu oikeustoimikelpoisuudeltaan rajoitetun tai jopa vajaavaltaisen asemaan (Heikkinen – Heusala – Mäkelä – Nuotio: Holhoustili, 2003, s. 40). En kuitenkaan pidä yleisesti ottaen hyväksyttävänä, jos edunvalvojan toimin oikeustoimikelpoisen päämiehen toimintakelpoisuutta tosiasiallisesti käytännössä rajoitetaan ilman, että asiasta olisi olemassa tuomioistuimen ratkaisua.

Holhoustoimilaissa on nimittäin selkeästi säädetty siitä, että toimintakelpoisuuden rajoittamisen arvioiminen kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan. Tämän vuoksi ja jotta edunvalvojan toimivaltuudet olisivat oikeudelliselta kannalta ja laillisuusvalvonnan näkökulmasta tarkastellen asianmukaisella tavalla järjestettyjä, ilmeisissä ja jatkuvasti toistuvissa ristiriitatilanteissa voidaan mielestäni pitää asianmukaisena, ettei edunvalvoja pidä kynnystä asian saattamiseen tuomioistuimen tutkittavaksi liian korkeana silloin, kun edunvalvoja katsoo päämiehen toiminnallaan selvästi vahingoittavan etujaan tai epäilee, ettei päämiehen tahdonmuodostus ole ollut aitoa ja vapaaehtoista. Päämiehen edun vastaista ei voine olla se, että edunvalvoja ryhtyy ristiriitatilanteessa toimenpiteisiin päämiehensä ja samalla myös oman

kelpoisuutensa saattamiseksi vastaamaan juridisesti tosiasiallisia olosuhteita.

Holhoustoimilain 18 §:ssä on muassa säädetty, että jos täysi-ikäinen on kykenemätön huolehtimaan taloudellisista asioistaan ja hänen varallisuusasemansa, toimeentulonsa tai muut tärkeät etunsa ovat tämän vuoksi vaarassa eikä edunvalvojan määrääminen yksin riitä turvaamaan hänen etujaan, tuomioistuin voi rajoittaa hänen toimintakelpoisuuttaan. Edunvalvojalla voidaan katsoa olevan mahdollisuus arvioida päämiehen tilanne ja siten velvollisuus tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin päämiehen toimintakelpoisuuden rajoittamiseksi tarpeellisilta osin.

Puheena olevassa asiassa ei ole ilmennyt, että päämiehen taloudellisten asioiden hoitamisessa olisi päämiehen ja edunvalvojan välillä ollut jatkuvasti suoranaisia erimielisyyksiä lukuun ottamatta puheena olevaa ennakkoperintöasiaa, tai että he olisivat tehneet keskenään ristiriitaisia oikeustoimia.

Oikeusasiamies voi puuttua virkamiesten harkintavallan käyttöön vain, jos harkintavallan rajat on ylitetty. Arvioitaessa sitä, oliko C käyttänyt väärin harkintavaltaansa, on mielestäni aiheellista ottaa huomioon myös se, mitä maistraatti valvovana viranomaisena on todennut hänen menettelystään.

Vaikka holhousviranomaisen edunvalvojaan kohdistama valvonta tapahtuukin pääsääntöisesti vuosi- ja päätöstilintarkastuksen yhteydessä, oikeuskirjallisuudessa (Heikkinen – Heusala – Mäkelä – Nuotio: Holhoustili, 2003, s. 220) on toisaalta todettu, että holhoustiliä koskevat puutteellisuudet pitää erottaa edunvalvojan toimintaan ja henkilöön liittyvistä puutteellisuuksista. Edunvalvojan toimintaan liittyvänä puutteellisuutena on mainittu esimerkiksi se, että edunvalvoja tai päämies on tehnyt merkittävän oikeustoimen, joka on selvästi päämiehen edun vastainen. Kyseessä on edunvalvojan tehtävän asianmukaista hoitamista koskeva asia, johon holhousviranomaisen tulee puuttua esimerkiksi hakemalla välittömästi tuomioistuimelta väliaikais määräystä erilliselle edunvalvojalle, joka ryhtyy asiassa päämiehen edun edellyttämiin toimenpiteisiin, kuten rikosprosessuaalisiin pakkokeinoihin, tutkintapyyntöön tai siviilioikeudellisiin turvaamistoimenpiteisiin. Edunvalvojalle voidaan myös antaa huomautus, jos tilanne ei edellytä nopeaa reagointia ja jos lisävahingon aiheutumisesta ei ole vaaraa. Holhousviranomaisen voi myös tehdä hakemuksen toisen edunvalvojan määräämiseksi huolehtimaan päämiehen eduista tai edunvalvojan vaihtamiseksi kokonaan (emt, s. 221).

Käytettävissäni olevasta aineistosta ei ilmene, että maistraatin valvovana viranomaisena olisi ollut tarpeen edellä kuvatuin tavoin puuttua C:n menettelyyn. Näin ollen hän on mielestäni perustellusti voinut olettaa toimineensa lain mukaisesti.

Johtopäätökseni on tältä osin, että puheena olevan ristiriitatilanteen ratkaiseminen on oikeudellisesti tulkinnanvarainen. Tämän vuoksi ja kun holhousviranomaisen ei ole ollut tarpeen puuttua edunvalvojan menettelyyn eikä

maistraatin voida osoittaa laiminlyöneen valvontavelvollisuuttaan, asiassa ei ole ilmennyt perusteita sen tueksi, että C:n voitaisiin myöskään katsoa ylittäneen harkintavaltaansa.

3.2

Muut yksittäiset edunvalvonnan asianmukaisuudesta tehdyt väitteet

A on kirjoituksensa mukaan useissa yhteyksissä kokenut, että hänen äitinsä asioiden hoitamiseksi olisi ollut ominaista mm. viivyttely ja laiminlyönti. Esimerkkinä hän on maininnut muun muassa puhelinlaskun maksamisen viivästymisen. Edunvalvojan selvityksestä ilmenee näin tapahtuneen.

Sen sijaan, että kyse olisi niinkään toimenpiteitä edellyttävästä tahallisuudesta tai huolimattomuudesta johtuvasta virkavelvollisuuksien laiminlyönnistä, katson kyseen olevan pikemminkin edunvalvontatoimen resursseista. Edunvalvojat joutuvat usein asettamaan toimenpiteitä kiireellisyysjärjestykseen. Tässä tehtävässä he joutuvat käyttämään tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

Käymättä tässä enemmän läpi kaikkia väitetyjä yksittäisiä epäkohtia ja niihin annettuja selityksiä - joiden perusteella sinänsä katson, ettei asiassa ole ilmennyt aihetta toimenpiteilleni - katson kuitenkin puhelinkysymykseen viitaten aiheelliseksi todeta seuraavan.

Ensinnäkään ei mielestäni voi lähtökohtaisesti olla hyväksyttävää, että resurssipulasta johtuen päämiesten puhelin- tai muitakaan laskuja jää hoitamatta. Vaikka mahdolliset viivästyskorkoseuraamukset ja puhelinlinjan uudelleen avaamisesta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset onkin mahdollista ottaa huomioon edunvalvontapalkkion alennuksena, puhelimella - etenkin ikääntyneiden kohdalla - voi usein olla hyvinkin suuri merkitys sosiaalisten suhteiden hoitamisessa mutta myös mahdollisissa hätätilanteissa. Näin ollen edunvalvonnan resurssipulalla voi pahimmillaan olla päämiehen perusturvallisuuden kannalta vakavia seurauksia, minkä vuoksi kysymykseen on syytä suhtautua vakavasti.

Koska edunvalvontatoimen hoitamisessa on kyse ihmisten oikeusturvaan ja erityisesti perusoikeuksiin hyvin olennaisesti liittyvästä tehtävästä, tulee myös käytettävissä olevien voimavarojen olla sellaisia, että julkinen valta kykenee asianmukaisesti täyttämään sille säädetyt tehtävät. Korostan myös laillisuusvalvontakäytännössä vakiintuneesti katsotun, että viranomaistoiminnan viivytyksiä tai muuta perustuslain 21 §:ssä taatun hyvän hallinnon vastaista menettelyä ei voida perustella organisaatioon tai resursseihin liittyvillä seikoilla.

B:n maistraatti on selvitystensä mukaan ollut tietoinen kaupungin edunvalvonnan ongelmista ja käynyt kaupungin kanssa keskusteluja, joiden seurauksena edunvalvonnan resursseja on jo kertaalleen vahvistettu. B:n maalaiskunnan ja kaupungin edunvalvontatoimien yhteistoiminnan käynnistymisen on myös odotettu tuovan tilanteeseen helpotusta.

Edunvalvonnan resurssitilannetta niin kunnissa kuin maistraateissakin on selvitetty osana laajempaa sisäasiainministeriön tilaamaa ja keväällä 2003 valmistunutta holhoustoimen arviointiraporttia. Aihetta on käsitelty myös edellä mainitun raportin pohjalta laaditussa holhoustoimen uudistuksen seurantatutkimuksen ohjausryhmän raportissa (sisäasiainministeriön julkaisu 26/2003). Lisäksi maistraattien resursseista on kuluvana vuonna valmistunut oma erillinen selvityksensä.

Edellä todetun vuoksi en tässä vaiheessa katso tarpeelliseksi puuttua enemmälti asiaan. Seuraan kuitenkin tilanteen kehittymistä ja puheena olevaa kysymystä myös sen informaation kautta, jota minulle välittyy kanteluiden käsittelyn ja tarkastuskäyntien yhteydessä.

3.3

Edunvalvojan kielenkäytöstä selvityksessään

C oli laillisuusvalvojalle kantelun johdosta antamassaan selvityksessä käyttänyt kantelijasta ilmaisua "puuhamiehenä toimiva aikamiespoika". C:n selvityksen mukaan "puuhamiehellä" oli ollut tarkoitus kuvata sitä aktiivisuutta, jota A oli osoittanut asioiden hoidossa. "Aikamiespoika"-ilmaisua C oli puolestaan käyttänyt muun muassa korostaakseen sitä, että kyse ei ollut alaikäisen henkilön elatuksen turvaamisesta vaan siitä, että jokaisen täysi-ikäisen ja -valtaisen henkilön on hoidettava raha-asiansa itsenäisesti ilman vanhempiensa tukea.

A puolestaan piti ilmaisua mm. leimaavana ja loukkaavana. Erityisesti hänen on katsottava pahoittaneen mielensä sanan "aikamiespoika" käytöstä.

Hyvään hallintoon kuuluu hyvän kielenkäytön vaatimus. Perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Uudessa 1.1.2004 voimaan tullessa hallintolaissa on nimenomainen säännös (9 §) hyvän kielenkäytön vaatimuksesta. Sitä edeltäneessä hallintomenettelylaissa ei vastaavaa säännöstä ollut, mutta hallinnossa noudatettuna periaatteena hyvän kielenkäytön vaatimus on ollut jo aiemminkin.

Uutta hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) mukaan asialliseen kielenkäyttöön kuuluu, ettei hallinnon asiakkaaseen kohdisteta loukkaavia tai väheksyviä sanontoja. Suullisessa keskustelussa tulisi lisäksi kiinnittää erityistä huomiota asiakkaan kohteluun ja siihen, ettei keskustelussa käytetä asiakkaaseen kohdistuvia epäasiallisia ilmaisuja.

Totean ensinnäkin yleisesti, että näkemykseni mukaan virkamiesten tulee myös toisille viranomaisille kirjallisia ja etenkin asianosaisjulkisia selvityksiä antaessaan pitäytyä neutraalissa asiakielessä siitäkin huolimatta, että kyse olisi virkamiehen vastauksesta häneen kohdistuneeseen arvosteluun. Vaikka virkamies virkansa perusteella saattaa joutua myös arvostelun kohteeksi, hänen ei kuitenkaan tule tästä provosoitua vaan tulee säilyttää ilmaisuissaan maltillisuus ja välttää nimenomaan kantelijan henkilöön kohdistuva kärjekkyyys. On tärkeää,

ettei viranomaistoiminnassa käytetä sellaisia ilmaisia, jotka voivat loukata niiden kohteeksi joutuvia ihmisiä.

Totean, että etenkin kansanomaiset tai niiden tyyliiset samoin kuin murteelliset ilmaukset yleisesti ottaen voivat olla hyvinkin kuvaavia. Tällaisten ilmauksien käyttämisen vaara virallisissa yhteyksissä piilee kuitenkin siinä, että osapuolet voivat ymmärtää ne eri tavoin, kuten nyt mitä ilmeisimmin oli käynyt. Tällaiset väärinymmärrykset samoin kuin sanavalintojen välillisesti tai suoraan ilmaiset asenteet ovat omiaan heikentämään viranomaisten toimintaa kohtaan tunnettua luottamusta ja siten julkisen vallan käytön uskottavuutta.

Katson, että C:n selvityksen muutoin neutraalin asiatyylin yhteydessä käytettynä kyseinen sana yhdistettynä vielä yhtäläillä erilaisia tulkintoja mahdollistavaan "puuhamies"-sanaan on vääjäämättä muodostanut kokonaisilmauksen, joka on tosiasiallisesti voinut saada neutraalia väritetymmän merkityksen. Näin on siitä huolimatta, että se ei välttämättä olisikaan ollut ilmaisun käyttäjän alkuperäinen tarkoitus. Pitäytymällä neutraaleissa ilmaisuissa vältytään varmemmin myös tahattomilta piilomerkityksiltä.

Kaiken kaikkiaan katson, että kyse on nähdäkseni nyt ollut lähinnä harkitsemattomasta ja epäonnistuneesta, asiayhteyteen huonosti sopivan ilmaisun käytöstä. Se ei mielestäni myöskään ole tuonut C:n selvitykseen mitään sellaista hänen ilmeisesti tavoittelemaansa tapahtumainkulkua tai muita seikkoja selventävää lisäarvoa, jota ilman selvityksen olennainen asiasisältö ei muutoinkaan olisi ollut ymmärrettävissä ja joka ei olisi ollut ilmaistavissa neutraalein sanankääntein.

Käsitykseni mukaan C:n ei siten olisi tullut minulle selvitystä antaessaan käyttää kyseistä ilmaisua. Pidän hänen menettelyään tältä osin hyvän hallinnon vastaisena.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen B:n kaupungin yleisen edunvalvojan C:n hyvän hallinnon vastaisesta menettelystä moitteena hänen tietoonsa. Samalla kiinnitän hänen huomiotaan niihin näkökohtiin, joita olen tässä päätöksessäni esittänyt.

Saatan ratkaisuni myös B:n maistraatin tietoon.

Lisäksi lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni tiedoksi holhoustoimen hallinnollisesta ohjauksesta ja hallinnonalan talousarvion valmistelusta vastaavalle sisäasiainministeriölle sekä holhoustoimen sisällöstä ja sisällön kehittämisestä vastaavalle oikeusministeriölle.

- - -